

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

УЧИЛИЩЕ ЗА ТОЛЕРАНТНОСТ

/учебно помагало/

2018г.

Център за образователна интеграция
на децата и учениците
от етническите малцинства

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Съставители: доц. Милена Илиева, д-р Дончо Донев
Коректор: Мариана Златарова

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод	4
Информация за проекта	5
Добри практики от работата на проекта	9
Вместо заключение	14
Приложения	15

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

УВОД

Настоящото помагало е логическо продължение на дългогодишната работа на преподавателския състав на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Загорци в ромска общност и е по-скоро наръчник за професионалисти в образователната система.

Предоставеният модел и методи за работа в мултикултурна среда са пробирани и валидизирани в проект, финансиран от Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

Независимо, че помагалото съдържа конкретни примери и стъпки, при практическото им приложение е необходимо да се отчетат някои променливи и фактори:

- икономическото състояние на населеното място;
- субгрупата, към която принадлежи ромската общност;
- компетентностите на учителя, който осъществява пряка работа с родителите и семейството;
- времето, което ще отделят родителят/семейството и учителят/обучителният екип/менторът;
- не на последно място мотивацията за партньорство на заинтересованите в процеса страни.

Намерението на съставителите е да предоставят модели и подходи с крайна цел - адекватна грижа за детето/ученика.

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТА

Община Средец включва 32 населени места с компактни групи ромско население, изложени на социални рискове като безработица, бедност и географска изолация. По данни от националното преброяване през 2011 г. ромският етнос съставлява 15.5% от жителите и 75% от безработното население на община Средец. Паралелен проблем се явява високата раждаемост на деца в семейства с недостатъчни възможности за отглеждане на дете и родителски практики, възпрепятстващи социализирането на децата в по-късна възраст.

Образователно-възпитателната дейност се осъществява от 5 училища /общо 1406 ученици/. От тях по експертни оценки над 60% са ученици от ромски произход и други в уязвимо социално положение, които са константно изложени на социални рискове.

На фона на тази тенденция не е учудващо, че по данни от Общинския план за изпълнение на интеграционните политики за децата в уязвимо социално положение, на територията на общината се идентифицират няколко основни проблема за успешната им социална интеграция. Сред тях са:

- 1) липса на адекватна подготовка на педагогическия персонал за посрещане на нуждите на деца от малцинствен произход;
- 2) малка достъпност до подготовка за подобряване на езиковите компетенции на деца от ромски произход;
- 3) отпадане на ученици от образователната система
- 4) отсъствие на занимания за насърчаване на адаптацията и общуването между деца от различен етнически произход;
- 5) negliжираност от страна на ромски родители към процеса на възпитание и образование на техните деца, поради липса на мотивираност към образователния процес;

Център за образователна интеграция
на децата и учениците
от етническите малцинства

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Настоящият проект е насочен към преодоляване на особено острите и свързани помежду си проблеми на слабата успеваемост и ранното отпадане на децата от ромски произход от училище.

Реализираните по проекта дейности за осигуряването на допълнителна образователна подкрепа за застрашени от отпадане ученици са насочени пряко към решаването на този проблем. Аprobацията на Програмата и тренингите на учителите за работа в мултиетническа среда подпомогнаха постигането на баланс между интеграцията и развитието на културната идентичност. Работата с родители на застрашени от отпадане ученици създадоха добри перспективи за повишаване на родителския капацитет, за извеждане на образованието на децата им като основен приоритет.

Наличните възможности за реализация на настоящият проект отговарят на изискванията на настоящата процедура и са съобразени със Стратегията за образователна интеграция на децата, учениците от етнически малцинства 2015-2020г. и с Общински план за действие за интеграционни политики на община Средец 2014-2020 г., който е неразделна част от Областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна с ромите ситуация.

В приетия Общински план за действие за интеграционни политики на община Средец 2014-2020 г са набелязани стратегически мерки в приоритети „Образование“ насочени към:

- Намаляване дела на преждевременно отпадналите от образоваелната система деца и младежи от ромски произход;
- Прилагане на разнообразни форми и програми за работа с деца, младежи и родители от ромски произход;
- Квалификация на учители и директори за работа в мултикултурна среда;

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Също така проектът е в съответствие с приетата и утвърдена Програма за образователна интеграция на децата от етническите малцинства 2017 – 2019 г. на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Загорци. Целите на Програмата, така и на проектът са :

- да се доразвият и съхранят културната идентичност чрез допълнителни дейности;
- да се подобри училищната подготовка, особено при деца, които имат затруднение с изучаването на български език,
- да се осигури възможност за равен старт на деца от уязвимите групи в смесените училища чрез игри и занятия, които са в съответствие с предпочитанията на децата;

Осигурявайки условия за различни форми на работа с родителите и учениците, проектът допринесе за тяхното привличане и задържане в училище, за активизиране и насочване интереса им към учебните занятия и пълноценна социализация. Работата с родителите допринесе за по-голямата заинтересованост към образователно-възпитателния процес и преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етнически групи, които съдействат при решаването на проблемите свързани с интегрирането на ромските деца в образователно-възпитателния процес, социализацията и завършване на образованието им.

Настоящият проект „Заедно живеем, учим, успяваме“ създаде условия за интегриране на учениците от ромски произход към образователната система и живота на общността, изграждане на толерантна и приобщаваща среда за тяхното личностно и физическо развитие и бъдеща реализация. Проектът е насочен към представители на малцинствените групи в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Загорци, община Средец, за които българският език не е майчин и които изпитват затруднение в усвояването на учебния материал.

Основните дейности са насочени към:

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

1. Организация и управление на проекта.
2. Информация и публичност на проекта.
3. Разработване и апробиране на образователна програма за работа с ученици от ромски произход съобразена с културата на различните етнически малцинства.
4. Работа със семейства за разясняване на ползите от образование на ученици от етническите малцинства.
5. Работа с родители, учители и други педагогически специалисти за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етнически групи.
6. Обучения, семинари и кръгли маси.

В резултат на изпълнението му, учениците от ромски произход развиха своите личностни потенциали, мотивираха се за по-пълноценно участие в образователния процес и бяха преодоляни проблемите, свързани с ранното им отпадане от училище. Проектът съдържа логично свързани и взаимно допълващи се методи и действия, използвани при изпълнението на други проекти с образователна насоченост, допълващи постигнатите до момента резултати и водещи до реализиране на специфичните цели които си поставя проекта, а именно: информационен, обучителен, наблюдение, консултиране и работа в екип.

Проектът се реализира в рамките на 9 месеца- от 02.10.2017 г . до 01.07.2018 г.

Център за образователна интеграция
на децата и учениците
от етническите малцинства

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

ДОБРИ ПРАКТИКИ

I. Група с деца от I клас „*Аз и буквите*”, ръководител Миглена Миларева /класен ръководител на I клас/

Основните педагогически цели, които си поставих в началото на дейността бяха: задълбочаване и разширяване на езиковите компетентности, да се стимулира и мотивира съзнателното и целенасочено изучаване на българския език и литературата:

- ускоряване процеса на ограмотяване и подобряване нивото на владеене на български език;
- формиране на начални умения за възприемане и осмисляне на художествен текст;
- формиране и усъвършенстване уменията на учениците да говорят и четат правилно и изразително, да пишат грамотно и четливо;
- развиване комуникативно-речевите умения за диалогично и монологично изразяване в различни условия на общуване;
- да се стимулира развитието на устната реч, паметта, въображението, познавателните и творчески способности на учениците.

Период на реализиране на дейността: 01. 11. 2017 год. – 31. 05. 2018 год.

В групата са записани 23 ученика. Четирима от които родени 2009 година /Асена, Божидара, Гергана, Моника/, двама родени 2008 година /Томас, Христина/, един роден през 2007 год. /Исус/.

През учебната година 1 ученик е преместен в друго училище /Симеон Снежанов/ 3 – ма ученика отпадат, защото непосещават учебни занятия /Асена Арнаудова, Божидара и Исус Минкови/. Придошла е 1 ученичка /Моника Христова/, непосещавала училище около два месеца и 1 ученик е преминал на ресурсно подпомагане /Гергана Боева/. По – късно към групата се присъединява ученикът Добрин Кунев.

В дейността участват 21 ученика.

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Добра педагогическа практика

Представяне

1. **„В чудният свят на приказките“**,

“Книгите са най-тихите и най-постоянните приятели. Те са най-достъпните и мъдри съветници, както и най-търпеливите учители.”
Чарлз Елиът

2. Предложените задачи под надслов **„В чудният свят на приказките“** представляват пренасяне на учениците в един по – цветен и красив свят – този на магиите, фантазиите и приключенията и винаги могат да открият нови безценни съкровища – знанията. Четенето развива въображението, мисленето, представите и не на последно място – положителните емоции. Създава предпоставки за дискусии, съчетано с игрови елементи, а именно :

- разбъркани думи да се подредят в изречение;
- да се извадят поуците от поговорката /изречението/;
- да се направят изводи след прочитането на приказката /насочващи въпроси към учениците/;
- четене на приказки – съпоставка ;
- индивидуално, групово четене, по роли;
- изработка на кукли за куклен театър и представяне на театър;
- илюстриране на момент от приказка.

3. Практиката е реализирана в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Загорци, общ. Средец, обл. Бургас – класна стая I клас, осигурена мултимедия, 3Д книжки, цветни моливи и други необходими учебно – нагледни и помощни пособия.

4. Техниката е реализирана от класния ръководител на I клас и ръководител на групата **„Аз и буквите“** – Миглена Миларева.

5. Учениците, които включих са на възраст от осем до единадесет години, с различна степен на умения за четене.

6. Целите са три: образователна, възпитателна, социализираща.

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

7. Пълно описание на практиката:

- Усъвършенстване на четивна техника /насърчаване да четат/, да пишат грамотно и четливо, чрез използване на забавни езикови задачи, игрови форми, електронни продукти; изграждане на по – висока увереност в собствените им сили и възможности; Развиване на комуникативно-речеви умения за диалогично и монологично изразяване в различни условия на общуване; Стимулиране развитието на устната реч, паметта, стимулиране на въображението, познавателните и творчески способности на учениците.

- Подготовката се състои в: изготвяне на презентации, подбор на приказки, музикално оформление, определяне на главни герои, изработване на кукли и декор за представяне на куклен театър.

* Първи етап – четене на познати приказки, определяне на герои;

* Втори етап – четене на приказки от учител, ученици. Въпроси, задачи, поука; Преразказване на отделни моменти от приказка;

* Трети етап – съвместно четене на приказка от учител и ученици, подбор на приказка /“Трите прасенца“/, илюстриране на моменти от приказка, пеене на песен;

* Четвърти етап – подготовка на герои за куклен театър и представяне на куклен театър, заучаване на реплики;

* Продължителност – 35- 40 мин.

* Иновативните елементи са съчетаване на презентация и четене, ролеви игри и водене на проявата по сценарий, своевременна реакция за задържане на вниманието на учениците. Например изпяването на песен бе реализирано в средата на проявата за задържане вниманието на учениците, за тяхната по – добра концентрация.

8. Ефективността е в степен, която провокира у учениците желание да се четат не само тези приказки, но те пожелаха да си вземат листове с текста на приказката, за да я научат по – добре и да се изяви всеки един от тях.

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Налице са нови умения:

- Провокиране на логическото мислене;
- Затвърждаване и подобряване на способностите за възприемане на художествен текст;
- Разбиране разликата между добро и зло, асоцииране на собствени виждания от изводите на приказката;
- Практиката има социализиращ ефект, който ще даде проявленията си на следващ етап.

9. Предимствата са – създаване на интерес у учениците и повишаване на мотивацията им за четене. Поставените задачи бяха по – привлекателни и успешно изпълнени.

10. Тази практика е разработена за начален етап, адаптирана за ученици от малцинствен произход. Индивидуалният подход е съобразен с особеностите на възрастта и възможностите.

Практиката може да се приложи във всяко българско училище, защото проблемът четене без разбиране го има повсеместно.

11. Затруднения срещнаха някои от учениците при четене.

Изготвил: Миглена Миларева – m.milareva@abv.bg

II. Работа със семейства за разясняване на ползите от образование на ученици от етническите малцинства.

Работата с родителите и включването им в училищния живот е изключително важна за всяко едно училище. Родителската целева група по проекта са 70 родители, които имат проблеми в общуването с децата си и с тяхното поведение, както и с редовното посещаване на децата им в училище. Тази целева група са предимно родители с много нисък или изцяло липсващ родителски капацитет. Някои от тях не говорят друг език освен майчиния /ромски/. В повечето случаи те са и финансово затруднени. Много родители не пускат децата си на училище, за да им помагат в една

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

или друга дейност, която им носи приходи или да гледат по-малките си братя и сестри. Имаме ученици, които са оставени на отглеждане от баба и дядо, защото родителите им работят в друго населено или са извън България. Все още част от родителите се придържат към етно-културните традиции на етноса, водещи до ранни бракове и оттам – напускане на училище. Необразоваността, социалната изключеност и бедността кара ромските родители да не приемат училището като място, в което децата им могат да се развият и придобият знания, които ще помогнат за по-нататъшна им реализация.

Дейността, която включва работа с родители, обхваща провеждането на индивидуални консултации и групови срещи с родителите на учениците от целевата група с цел мотивация към образованието. Дейността се изпълнява от 2-ма социални работника, като единият социален работник работи с родители на ученици от 1-4 клас, а вторият социален работник с родители на ученици от 5-7 клас, двамата обхващат около 40 родители. Всеки класен ръководител предложи в списък с кои родители трябва да се срещнат и да работят социалните работници.

Провеждаха се индивидуални срещи-разговори с родителите по домовете в селата Орлинци, Загорци и Светлина. Обсъждаха се проблемите за редовната посещаемост в училище, разясняваха се ползите от образованието и това спомогна за мотивирането на родителите и учениците да се включат в образователната система и да завършат образованието си. Включването на родителите в живота на училището е важно за преодоляване на бариерите, които спират образованието на ромските деца. Участието на близките спомага за изграждане на доверие, че образованието може да отвори врати към много възможности.

Липсата на заинтересованост у родителите е поведение, което е резултат на причини от различен характер. Социалните работници работиха в посока ангажиране на родителите за активно участие във възпитанието и социалния живот на децата, и това да доведе до повишаване на доверието в образователната институция и подобряване на комуникацията между учители и родители. Много помогнаха за комуникацията между учители и родители проведените съвместни тренинг семинари. При изпълнение на дейността социалните работници бяха подпомагани от пет доброволци от ромска неправителствена организация „Заедно за по-добро бъдеще Средец”, съвместно проведоха и информационно-образователна кампания на терен на тема "Образованието е най-ценното богатство".

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

ВМЕСТО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Отправните точки към изграждането на мултикултурална среда в училището е необходимо да съответстват на актуалните предизвикателства и потребности, съдържайки следните елементи:

- Отвореност на училището, учителите, родителите и учениците към бързи и гъвкави промени;
- Включеност на родителите в живота на училището;
- Непрекъснато развитие на детето/ученика и разкриване на творческия му потенциал, мислене и въображение;
- Умение за общуване в мултикултурно общество в интерперсоналните системи родител-дете, родител-родител, родител-ученик, родител-учител, учител-учител, учител-дете, учител-ученик;
- Отвореност на училището към различните социални институции, икономически корпорации и т.н. и привличането им като партньори.

При мултикултурното образование детето/ученикът (като носител на етноспецифика) е в центъра на преподаване и учене и изисква от персонала, отговорен за педагогическото въздействие и възпитание, да е културно компетентен и във възможно най-голяма степен на расово, културно и езиково многообразие.

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“
ПРИЛОЖЕНИЯ

Дейност 4 Разработване и апробиране на образователна програма за работа с ученици от ромски произход съобразена с културата на различните етнически малцинства.

Изработване на къщичка и прасенца за инсцениране на приказката „Трите прасенца”

Посещение в Природонаучния музей в гр. Котел

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Разходка из Жеравна

Дейност 3 Обучения, семинари и кръгли маси.

Семинар на тема „Образователната интеграция на етническите малцинства”

Кръгла маса по теми, свързани с образованието

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“

Дейност 5 Работа със семейства за разясняване на ползите от образование на ученици от етническите малцинства.

Индивидуални срещи с родители

Групови срещи с родители

Дейност 6 Работа с родители, учители и други педагогически специалисти за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етнически групи

Кампания „Ние сме толерантни“

Тренинг-семинар с родители и учители

Тренинг-семинар с родители и учители с лектори Д. Донев и доц. М. Илиева

Център за образователна интеграция
на децата и учениците
от етническите малцинства

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Загорци

Конкурсна процедура 33.16-2017
Договор №БС-33.16-1-003/02.10.2017 г.
Проект „Заедно живеем, учим, успяваме“